

რედაქცია

გაზეთის პრინციპები... გვერდი 1-დან... 1881 წლის 14 მაისი... 1881 წლის 9 მაისი... 1881 წლის 4 მაისი...

ფრთხილვა

გაზეთის ყოველ-დღე-ორშაბათს გარდა

შპსი განცხადებისა

დაიბადებოდა 1881 წელს... შპსი განცხადებისა... შპსი განცხადებისა...

ნათელი ვეჭილი ვალერიან მიხეილისძე

გარბოვსკი - ზარანეკი

სცხოვრებს გალავნის ზროსვეტზე, დობრუანსკის სახლში, კიბე გალავნის ზროსვეტიდან.

მთხოვნელებს შეუძამ დღე მიიღებს: დღით 8 საათიდან 10-მდე და საღამოს 6-დან 8-მდე. გამიჯნისა და ადმინისტრაციის საქმეებისათვის მიიღებს საღამოობით. (5-1)

საზაფხულა თვატემა

შაბათს 3-ს ოქტომბერს ქართული დრამატული დასის არტისტებისაგან წარმოდგენილი იქნება:

ჰვარჰვარე

ათ აბეკე ბილეთები ისყიდება თეატრის კასში. დასაწყისი 8 საათზე.

ბელგრადაში

კამერაპურლი, 30 ექვინსტეკს. 29 ექვინსტ. ექსპერტებმა გადაწყვიტეს: ის დაწესებულება, რომელიც შეადგენს სასამართლოს განსამართავად ადგილებს სიას, სანამ გაჭრებს მიერვეთ უფლებას ვაჭრების გამართვისა, წინადაწინ აიღებენ მიწის მეზარეულთაგან თანხმობას მასზე, რომ ვაჭრების განსამართავად ისენი ადგილს არ დაუჭერენ სასაიდლის მიცემით.

„მმართველობის ძაძბე“ სწავს: 4 ექვინსტ. კანონის ძალით დაწესდა განსაკუთრებითი გამოსა იმ საქმეების განსახილველათ, რომლებიც ადმინისტრაციულათ გავაზვანს შეეხება. გამოსიას წევრებთან არაან: მინისტრის ამხანაგთ ჩერევისი სენატორები ევრე-ანგვი და პრეზიდენტი და შინატანი სამინისტროს წარმომადგენლები სუ-რავი და ფონტეკე.

კამერაპურლი, 1 ოქტომბერს გა-სუეთებში სწავს: ექსპერტების სდამაში 30 სექტემბერს გაათავეს ბაასა საზოგადოების სასამართლო დუქნებზე. არჩევენ ესდა ხსალ ვითხვას მასზე, თუ რა მნიშვნელობა აქვს სხვა და სხვა ვაჭრად, სასამართლოს ვაჭრობას. სამი პრეპტი მიიღეს 25 ხმის

უმრავლესობით 4-ს წინააღმდეგ. მიერვეთ ნება მაგარი სასამართლოს განსამართავად და სასამართლო დუქნებზე განსამართავად. შეტრებაზე მოვიდნენ: შუგა-ლოვა, სვობოდანი, ტრატეპანი და ალბუდინსკი.

ახალი ამბები.

სოფ. პულაში, ურიების უბანში, ხელ-ფეხ შეკრულ ყმაწვილის პოვნის თაობაზედ შეუთხისის გაზეთს „შრომაში“ შემდეგ ამბავს სწერენ:

„შულამეხედ ყარაულებს მოცემათ ძახილი: „გან ხართ ქრისტიანი! მიშველეთ!“ მარაულები მიუხსლოდნენ და ერთის ურის სახლთან, ორს ნაბიჯზედ მოშორებით, თქვესმეტის თუ ჩვედმეტის წლის ყმაწვილი ნახეს ხელ-ფეხ შეკრული. ეს ყმაწვილი ყოფილა პოლკ. თა პლეკს. მიქელაძის მოსამსახურე.

„მარაულებმა ყმაწვილს ამბავი ჰკითხეს. მან უპასუხა:

— შეიღ საათზე მე ურებში წავედა სხვა-და-სხვა ხილის გასასყიდლად; იქ ერთ ურამ აბაზის მაგიერ თორმეტი კაპიკი შემადლია ამ ხილში; შემოგვეწრო ერთი ყმაწვილი ურეა და მითხრა, ერთ აბაზს მოგცემოდა ხილი შინ წამომიღეო. მე წავედი, ნაგაჭრი შინ მიუტანე და ფული კი მაშინვე ვერ მივიღე მისგან, რადგან ნაშალი (ხურდა) არ ჰქონდა, და მანეთიანი ქალაღის ფული დასატყველად ვაგზაენა. სანამ ნაშალს მოიტანდნენ, ორი თუ სამი საათი გავიდა. მოვიდა შემდეგ სამი ურეა, დამიკირეს, თავპირზედ შევი ტოპარა ვაღამაცევი. მე გული შემიწუხდა; პირველად კი ვგრძობდი, რომ ჩემ წვალებას შეუდგნენ, მაგრამ შემდეგ გრძობა დამეკარგა. ბონებაზედ მხოლოდ მაშინ მოვედი, როცა გარეთ გამომავდეს, საღაც ღამის ყარაულებმა მნახეს შულამეხედ.

„თუმცა შულამე იყო, მაგრამ ეს ამბავი, რომ ურებს ქრისტიანის დაღრმობა უნდოდათო, ძალიან ჩქარა გავრცელდა მთელს პულაში და

სამტრედიასაც მიაწია. ნაშულამეხედს ორი საათი იყო, როცა ეს ამბავი სამტრედიის პრისტავმა გაიგო და დაუყოვნებლივ პულაში მოვიდა, დაათვალიერა ადგილი, საცა ყმაწვილი ნახეს და თვითონ ყმაწვილიც.

„პლმოჩნდა, რომ ყმაწვილს ანაგითანი ჭრილობა ან ჰქონდა და არც დაღურჯებული ყოფილა სადმე.

„ზოგი ამბობს, ეს ამბავი სულ განგებ შეთხუთილაო, რომ ამ გვარად ურიებისათვის რამე წაერთმიათ შინაურულათაო.

„ბრალდებულად ასახელებენ ერთს ლარბს და ორს ძალიან მდიდარ ურისა.

ჩვენ გვაცნობდნენ, რომ შულამის ხანულის მღვთის-მშობლის მონასტრის მღვდელ-მონაზონს ილარიონს (გვარად ჩოლოყაშვილს), ყოველად სამღვდლო პლექსანდრე ეპისკოპოსის მინდობილობით, თვებით დაუეღია მთილისის, მინაეთის, მელაისა და სილნალის მარხები და ამ შრომითა და ღვაწლით შეუგროვებია, ქართულ გალობის აღსადგენად, ოთხმოცი თუმანი ფული, რომელიც უკვე ჩაუბარებია ეპისკოპოსის პლექსანდრესათვის.

შეშარიტად, საქები და მიბაძვის ღირსია მ. ილარიონი იმ მოღვაწეობისათვის, რომელიც იმათ უკისრნია ამ კეთილ საქმის წასარმატებლად.

ბუშინ წინ, 1 ოქტომბერს, ქართველმა ერმა ჩვეულებრივად იღღო სასწაულა მცხეთობა. მორმეტმა საგანგებო პოეზდმა წაიყვანა მცხეთას 8-ათასი მთილისელები; სოფლები ბიბამც ბლომათ ჩამოვიდნენ, თუმცა ჩვეულებრივზე უფრო ნაკლები.

მაიმართა სიმღერა, თამაში, კილილი, ღვინი — სულ შემეღებურთა; ჩვენებურთა. შიდილი ნამეტურ, თუმცა გამოჩენილი მოჭიდავენი არ იყვნენ, რენელს მგნატაშვილს გარდა. წყნეთელმა ქალაქელი გალანა, (გაღლანა) იმერულათ დასცა არის) ნიჩბისელმა — მეჯვრინეველი, რენელმა — მუხრანელი, ოსმა — ქალაქელი, გლანელმა — ოსი და სხვ.

სამწუხარო ამ დღესასწაულში ის იყო, რომ წირვა ისეთ ენაზე იყო, რომელიც ხალხს არ ესმის. მართველი გლენისთვის სლავიანურათ სანარების წაკითხვა უკაცისა არ იყოს, მგლის თავზე სანარების წაკითხვა არის და სამწუხაროთ ამ გვარის განკარ-

გულებით ხალხს რელიგიურ გრძობას ძირს უთხრიან.

მართლიდამ გვეწერენ:

„ამ ორი კვირის წინათ სოფ. შორდში ერთ აზნაურს წაერთ ბედვენოვს შულამისას კარები შეუმტვრიეს და ისე იძალეს, რომ რაც ფული ან ვერცხლეულია ჰქონდა, სულ წაიღეს. მაგრამ ის უღმერთოები ამას რომ არ დაკმაყოფილდნენ, ოთხგან ხანჯალი დაჰკრეს და სული გაანთხევინეს.

„სამინელი უბედური სოფელი არის ეს სოფელი; რომ ერთ ღამეს ყველას ყელები დასკრან, ხმის გამცემი და პატრონი არავინ არის. უბედური მცხოვრებლებიც ერთმანეთს არ ეხმარებიან. ნეტავი მთავრობამ მინც დასდოს წესათ, რომ რიგ-რიგით იყარაულონ. მართი კვირა არ გაივლის, რომ არა მოიპარონ-რა და ან არ გაკარცონ ვინმე. მთხი წლის წინათაც აგრე აიკლეს და მოჰკლეს ამავე სოფლის მემკვიდრე აზნაური ნიკოლოზ ბედვენოვი.“

მორიდამ გვეწერენ: „ღიბი ხანია

მორი ცდილობდა, რომ აქ ჯარი დაეყენებინათ: ბოლოს ისმინა ღმერთმა ცოდვილის პირის ვედრება, შეუსრულდ. თ სურვილი და დაეყენეს ბინდრად მლადიკავაზის პოლკი, რომელიც თხოულობს საქირო სახლებს. 22-ს ამ თვისას ბატ. შალაქის თაგმა მოახდინა სხდომა ხმოსანებისა და იმ სხდომაში საღამოს რვა საათიდან ღამის თორმეტ საათამდე ელაპარაკა ხმოსანებს, რომ პოლკის თხოვნის აღსრულება არ შეგიძლიათო, რადგამ ფული არ არისო. სულ 500-600 მანეთამდინ დაჯდებოდა სახლი ახლა ისმის, რომ პოლკის კომანდირი საგინოვი ცდილობს აქედგან პოლკის გათავყვანას, და მაშინ არა თუ ცოდვილის პირის ვედრება, ძალიან მადლიანის პირითაც რომ ევედრონ, იქნება მორში პოლკს ველარ ეღირსონ.

„ამავე სხდომაში იყო დანიშნული ერთის გარდაცვალებულის ქალაქის მმართველობის წევრის მაგიერ სხვა წევრის აღჩევა ბ. შალაქის თავს მალიან უნდოდა, რომ ამ აღჩევაში შეხვედროდა კენჭი ერთს იმის მეგობარს და სრული იმედიცა ჰქონდა, მაგრამ აქი გასწერა ღმერთი და სხვას ამოუვიდა მეტი თეთრი კენჭი! ახლა, ამბობენ, გამგეობის სეკრეტარს (რომელიც ხმოსანიც არის) და ერთს სხვა ხმოსანს შეაქეთ საჩივარი, ვითომც

უწყსოთ მომხდარიყოს ეს აღრჩევა.

ჭეთაისილამ შემდეგ ცნობის დაბეჭდვას გვთხოვენ:

„მკითხველმა და მარჩიელმა სწორეთ გაგვიჭიჭერეს საქმე. ღლე არ გავა, რომ რამდენსამე ოჯახში უკმაყოფილება არ ჩამოვარდეს მათის წყალობით.

„მითი ამისთანა გამოჩენილი მკითხვეი და მარჩიელი არის აქაური კოდელი ნინო, ქალბატონი მაგდანა. ამან თავის მკითხაობა ბანქოთი უმაღლეს განვითარებამდე მიიყვანა. წინ დღეებში ერთი მოსწავლე ვაჟის დედისათვის ეთქვა შენი შვილი და ერთი იმის ამხანაგი აგრეთვე მოსწავლე ერთს ქალს ჰყვარობენო, ღლე და წუთი-სოფელი იმაზე აქვს გადალევულიო, უპატრონე რამე, თორემ სამუდამოთ წავიხდება შვილიო.

„ბღვა ელდა-ცემული ბებერი ღედა და დაუწყო ლაბარაკი შვილს ბიჭო მართალია, მაგდანამ რომ მითხრაო? შვილი პირჯვრის წერით უარს ყოფდა. ამხანაგს არ შეეძლო მისე-ლა იმათსა, რომ არ ეთქვათ ამისათვის, თუ ღმერთი-გწამს, გვითხარი, ვინ არის ის ქალიო, თორემ ხომ იცი არაფერი დაგვემალეობო. ასე საშინლად დაეჯერებინა იმ მატყუარას.

„მინამე ქალი რომ საკითხავად მივა, ეტყვის: შენ ქმარს საყვარელი ჰყავსო; კაცი როცა მივა—შენს ცოლს ვიდაც კაც ჰყვარობსო. მოდი და იკვლიე, ვინ ვის ყვარობს! ბაშფოთებულ ცოლ-ქმარს, ერთი მეორეზე ეჭვიანობისაგან, სამუდამოთ ეკარგებათ ურთი-ერთშორის ნდობა, მყუდღეობითი სიყვარული, სულ იმ სახელ-განთქმულის მაგდანას მიზეზით...“

რაღვანაც მრავალნი მოსურნენი არიან, შეიტყონ—თუ ვის ეკუთვნის ან ვისი შედგენილებია ის წიგნები, რომლებიც ამ უკანასკნელს ჟამს დაიბეჭდნენ საფრანგეთში, ამიტომ საჭიროდ ვრაცბთ გამოაცხადოთ, რომ, როგორც გვაცნობებენ, ეს წიგნები შეუდგენია ჩვენი ვაზეთის თანამშრომელს პატრი იოვანე ბერამაძეს (პსევდონიმი „მინამე მესხი“), რომელიც ამ ჟამად იმყოფება სამცხეში სოფ. ხიზაბერის ეკლესიის მღვდლათა.

იმას ეკუთვნის აი ეს წიგნები:

- 1) ყვავილის კანა, ლექსები, რომელშიაც ზოგიერთები ვაზეთ „ღროვნიდგან“ არის გადაბეჭდილი.
- 2) გზა ცხვარებისა, თხზულება პლ. ლუგორისა, ნემნცური ენიდა, 500 გვერდი.
- 3) წინამძღვარი ზევისა, გარდმოკეთებული სომხურიდგან.
- 4) საბრძნე კატეხიზი, აგრეთვე ნათარგმნი.
- 5) თან-საცანკებელი ღაცვანი, საქართველოს კათოლიკეთათვის.

6) შემოკლებული ფილასოფია.

7) ვრცელი დიდი გეოგრაფია, რომელიც ამ ჟამად იბეჭდება.

8) წმიდა ესტატეს ცხვარება, ბალექსილია დიდი ტომით.

9) რეტორიკა.

ამ დაბეჭდილებს გარდა ამავე მინამე მესხს მოუშალებია შემდეგი წიგნები, რომლებიც მალე გამოცემიანო.

- 1) დიდი და ვრცელი, ფრანგულ-ზუღ-ნემენგურ-ქართული ლექსიკონი.
- 2) საქართველოს ისტორია, ძველის დროისაო.
- 3) საქართველოს შესანიშნავთ პირთ ამბანი, რომლებსაც, მამულისა და სარწმუნოების სიყვარულის გამო, თავიანთ ქვეყნის ბარბაროსი მტრების დევნიდან მოწამეობის გვირგვინი მიუღლიათ.

„ღროვანის“ კორექტორად

ჭუთაისის მაზრიდამ, 27 სექტემბ.

თქვენს პატრეცემულ ვაზეთში არაერთხელ გამოცხადებულა საქართველოს სხვა-და-სხვა მხრის მცხოვრებლების ნაკულუღევანება. რადგან ჩვენი ანდაზა: „მოყვარეს პირში უძრახე, მტერს პირს უკანაო“, ამ გვარობაში გვამართლებს, ნება მომეცით მეც ვსთქვა ორიოდე სიტყვა სოფელ მღვიმეთის მცხოვრებლების შესახებ.

თუმცა ეს სოფელი ქ. ჭუთაისის ძრიელ მახლობელი მეზობელია, მაგრამ აქ ისეთს უწყსობათა შეხვედრით, ზოგიერთი იქაური ვავლენიანი პირების წყალობით, რომ ამ გვარები, ვგონებ, მთიურ ხალხშიაც იშვიათია.

ამ სოფლის მცხოვრებლების რიცხვი ორას კომლამდე მიაღწევს, რომლიდანაც ათი კომლი თავადნი, გვარად ნიჯარაძენი, არიან. რასაკვირველია, როგორც ყოველ წოდების ხალხში, ამთშიაც ურევნიან ისრეთნი პირნი, რომლებიც პატრესაცემნი არიან; მაგიერთ არიან ისრეთნიც, რომელთაც თავის საკუთარი საპირადა საქმისთვის რომ შესძლებოდათ, მრთელს ქვეყანას დააქცევდნენ.

აქ რომ მობრძანდეთ და რომელიმე გლენს საიდუმლოთ ჰკითხოთ რაში მდგომარეობს თქვენი სიღარიბის მიზეზიო, ის მოგივებს: ჩვენ ძრიელ შეწუხებული ვართ თავადებისაგანო; ნეტავი იმ სოფელს, რომელშიაც მხოლოთ გლენები ცხოვრებენ და თავადები არ ურევიაო; ამათგან თითო გლენს წელიწადში ორ-ორი თუმანი მინც გვაქვს ზარალიო.

ეს უკანასკნელი გლენის სიტყვები რომ მართალია, ამაში გვარწმუნებს აი რა: გასრული წლის დამდეგს აქაურ თავადებმა გამოაცხადეს თავის ადგილების სანახევროთ გაცემა; წინეთ კი სამესამედოდ აძლევდნენ. ნახევრის მიცემა გლენებმა ვერ შეიძლეს და თავადებს ეს ორი წელიწადია, რაც ადგილები შეუშუშავებელი დაურჩათ.

თავადებმა არჩიეს, არჩიეს და შემდეგი ჰაზრი გამოარჩიეს: ჩვენ პირუტყვები არა გვყავს, გლენებს კი ბევრი საქონელი ჰყავსო; ჩვენს ცარიელ ადგილებში თუ მათი რაიმე ენახოთ, საბალახო ერთი-ორათ გადავხდევინოთ. ამით გლენები შევაწყობოთ და ჩვენს ადგილებს სანახევროთ აიღებენო. შნდა მოვახსენოთ, რომ მღვიმეთის მემამულეებს ერთიანი საყანე იშვიათათ აქვსთ და საბალახე იალალი კი სრულიათაც არ მოეძევათ. შევლა ამ სოფლის მცხოვრებლებს ადგილი ნაჭერ-ნაჭერათ აქვსთ, ასე რომ ერთს ადგილს თუ თავადს ხუთი ქცევა აქვს, მის მახლობლათ გლენებს ათი იმოდენი აქვსთ და პირველ ადგილში გარდასულ გლენების პირუტყვებს თავადები იჭერენ, თუნდ ერთი კენტიც არა მოეკამოთ-რა და ერთი-ორათ საბალახეს ახდევინებენ.

მებატონეები ერთი პირისა არიან: რასაც ერთი იტყვის, გლენების შესახებ, იმის თანახმა ვახდება ყველა. მითი ამბობს: მე ამა და ამა ყაზახს გუშინ ამა და ამა ადგილში ცხენი დაუჭირე, ერთი მანეთი გარდავხდევინე და კაი დედალიც უნდა მომართვასო. მეორე წამოიოქროპირებს: ხეალ დილით ადრე ჩემს ცარიელ ადგილებში წავალ, ფულებს ერთი-ორათ გარდავხდევინებ; იქნება ამით მომავალი დღესასწაული გავითენო.

მესამე ამათ შეუღიმებს: ბატონებო, თქვენმა სიცოცხლემ, ძალიან კარგად მიგვყავს ჩვენი საქმე; ჩვენ რომ ასე არ მოვიტყეთ, ყაზახები თავს წამოგვაჯდებოდნენ და, როგორც ზოგ სოფლებში თავადებს ემართებათ, ჩვენც ისე დაგვემართებოდა. მართალია. ბატონ-ყმობა გადავარდა, ყმები ჩამოგვართვეს, მაგრამ ჩვენ ჩვენის მოხერხებით ისე მიგვყავს საქმე, რომ ახლა უმჯობესი მებატონეები ვართ. ჰაზახებს ჩვენი ეშინიათ და თუ არ შეეშინდებთ, ძალათი შევაშინებთ;—ძროხებს დაუჭიროთ, ცხენებს წავართმევთ და კენებით გავხეტქოთ, ღორებს დაუხოცავთ და ზოგიერთს კიდევ შევბერტყავთ, თუ ძაბუნათ დავინახეთ. შიშით ისინი ჩვენ ყველას, ქათმებს, ზაჭაპურებს და სხვა ამგვარებს გვიგზავნიან, მეტი ბატონ-ყმობა იქნება?! ახლა კიდევ დალოცოს ღმერთმა ის საათი, როცა ხვეისთავობა მოიგონეს, ესეც ხომ ჩვენს ხელშია. ძველად მოურაგებათ გვაყენებდნენ, ახლა კი ხვეის-თაობას და ხვეის-თაგების უფროსობას ემოულობთ. რა გვიშავს, თუ ჰკვირანთ ვიქნებით!

მა ვახლავსთ ამ ბატონების მეცნიერება—და. ამასთან კიდევ არ შემიძლია არ ესთქვა ერთი სიტყვა ბატ. საყულის საზოგადოების მამასახლისის შესახებ, რომლის საბრძანებელშიაც სოფ. მღვიმეთიც შედის. ბრძანება მისე განუსაზღვრელია; რასაც იტყვის, წესიერია თუ უწყსო, მინც უნდა აღსრულდეს. ამ ბ.

მამასახლისის ერთი ნაბიჯის გადადგმა ხუთი მანეთი ფული ღირს და მისგან ერთი სიტყვის წარმოთქმის ფასი ერთი მანეთი დამხუთ მანეთამდის მიაღწევს. ამგვარი პირები ბრძანდებიან სოფელ მღვიმეთის გავლენიანი პირნი.

უცხოეთი

შვეიცარია. ნემცურ ვაზ. „თაგებლატს“ ტელეგრაფით აცნობებენ ბერნიდამ, რომ სოციალისტთა კონგრესი საიდუმლოდ შეყრილა ბრაუბიუნდენის კანტონში. შევლა მეროპის სახელმწიფოებიდამ და ამერიკი-დამაც კი ყოფილან წარმომადგენლები ამ კონგრესზედ. სხდომები საზოგადოა. იმედი აქვთ იმ დრომდინ გაათავონ სხდომები, სანამ ადგილობრივი მმართველობა გამოსცემდეს განკარგულებას—აღკრძალოს ეს კონგრესი თავის კანტონში. მხოლოდ ეხლა აღმოჩნდა, რომ ადრე ხან ბერნი და ხან ციურიხი იმიტომ იყვნენ მოხსენებული კონგრესის ალაგებათ, რომ ნამდვილი დანიშნული ალაგი კონგრესისათვის დაეფარათ.

ოსმალეთი. ოსმალეთის ელჩს რუსეთში შაქირ-ფაშას ხშირათ აქვს ამ უკანასკნელ ხანებში მოლაპარაკება რუსეთის უცხო ქვეყნების საქმეთა სამინისტროს მმართველთან ბირსთან. შაქირ-ფაშას გარდაუცია ამ უკანასკნელისათვის თავისი მოსაზრება შესახებ კონტრიბუციისა, რომელიც ოსმალეთმა უნდა მისცეს რუსეთს. ბოლგარის მმართველობის შეცვლის თაობაზედ ელჩს უთქვამს, რომ ოსმალეთი კმაყოფილია ამ ცვლილებით ბოლგარიაში. სომხეთის საქმეების თაობაზედ მოლაპარაკება მიმდინარე წელში ვერავითარ დასკვნამდი ვერ მივაო, უთქვამს ფაშას. ამის მიზეზი არის აჯანყებულ შურთისტანის აქამდის დაუმშვიდებლობა და ამ უკანასკნელ დროს მგვიპტეს აჯანყებაც. სანამ ამ აჯანყებულთ სრულიად არ დავამშვიდებთ, მანამ მცირე აზიაში ვერავითარ ცვლილებას ვერ მოვახდენთ.

არა რაი არს დაზარული, რომელი არა ბამოცხადდეს.

(ამა ღვეახოს იოანე გამრეკელოვს)
ამ თვის დროების მე-193 №-ში მე წაეკითხე მამა დეკანოზის გამრეკელოვის წერილი ჩემი კორრესპონდენციის შესახებ, რომელიც იყო დაბეჭდილი „ღროვანისა“ მე-№187-ში. ის საგანი რომლის გამოისობით მამა დეკანოზმა იხება ხმის ამოღება ღირსია, რომ ორიოდე სიტყვა სთქვას კაცმა მასზე და ამისათვის, იმედი მაქვს მიიღებთ ამ ჩემს წერილს, ბ. რედაქტორო, და ადგილს მისცემთ თქვენს ვაზეთ „ღროვანში“.

ქალაქის მღვდლებსა სემინარიის და-
არსებისა წინააღმდეგი აზრის გამო-
ცხადებისათვის ცხადი ცილის წამება
არის იქილამ უნდა დაინახოს მკი-
თხველმა, რომ ბატონი კორრესპონ-
დენტი თავს არ იჩენს. მაშასადამე
მას სინილისი აწუხებს და თავს ამალ-
ვინებს, ხოლო ჩვეულება კი აწერინებს
უწესოებას.

შბა, თუ გინდათ, მშვენიერი ლო-
ლიკური აზრი ეს არის! რამდენი მწე-
რალი თავს არ იჩენს და თავის ნა-
წერს სახელსა და გვარს არ აწერს ეს
იმიტომ, რომ სემინარისი აწუხებს მას
და ჩვეულება აწერინებს უწესოებას!.
არა, მამაო დეკანოზო! ძლიერ მო-
ტყუებული ბრძანდებით ამ აზრში.
ბევრი სხვა-და-სხვა პატივსაცემი მი-
ზეზებია, ეხლანდელ დაკუპრულ და
წყვეულ ღრობში მანც, რომლის წყა-
ლობით მრავალი კორრესპონდენტე-
ბი თავის სახელს და გვარს არ აწე-
რენ. ხშირათ კორრესპონდენტები ვერ
ბედვენ თავიანთ ვინაობის გამოაშკა-
რავებას იმ ბატონების წინაშე, რომ-
მელთა მოქმედების გაკიცხვა განუ-
ზრახავთ მათ. რისი ეშინათ მათ,
მკითხავთ თქვენ უთუოდ? იმისა, რომ
ის ვაჟბატონები, რომელთაც ჰკიცხვენ
კორრესპონდენტები მოინდომებენ მათ
გასრესას და მიწასთან გასწორებას...
თქვენ მეტყვიით: „თუ მართალი არიან
კანონით მათ ვინ უზამს რამეს, ვინ
დასჯის მათ?“ და ვინ უყურებს ეხლა
კანონს? მინ მისდევს ეხლა სიმართ-
ლეს? მინ იჭერს ეხლა მართლის მხა-
რეს? მის უყვარს ეხლა მართლის
მთქმელი? არ იცით ეხლა რას ჩადიან
ზოგიერთები უცნობი კორრესპონდენ-
ტების წინააღმდეგ? რას ჩადიან სახორ-
ციელო უწყებაში—ამას თავი დავა-
ნებოთ. მე მოგიტხოვრებ თქვენ ერთი
დეკანოზის საქციელს, რომელსაც
თქვენ ძლიერ კარგად იცნობთ. მკი-
თხველთადაც ბოდიშს ვითხოვთ ჩვენს
საგანზე გადახტომისთვის. არა მოხ-
და.

მრთ რუსულ გაზეთში „Церковно-
Общ. Вѣстникъ“-ში მარშან იბეჭდებო-
და საქართველოდამ გაგზავნილი
წერილები: „საქართველს ვკვლესია
და მისი მოსამსახურენი“. ეს წერი-
ლები იყო ხელმოწერილი ასე: „Сель-
ский священникъ“. არც გვარი. (იხილეთ ამ გაზეთის
№ 80, 93 და სხვა 1880 წლისა.) ამ
წერილებში ავტორი სხვათა შორის
ენებოდა იმერეთის ეპარხიის საეკლე-
სიო მმართველებს, მოურავებს და
აუკებდა მათ მოქმედებას. ამბობდა
ავრეთვე იმაზე, თუ როგორი უწესოე-
ბა არის სანთლის ვაჭრობაზე და აცხა-
დებდა სურვილს, რომ სანთლის ვაჭ-
რობა რიგიანათ წასულიყო.

რადგან ეს ჩვენი დეკანოზი ძველ
ღრობში საეკლესიო მამულების მმარ-
თველთაგანი იყო, ძლიერ ეწყინა მისი
მოქმედების გამოაშკარავება, თუმცა
იმის სახელზე და გვარზე სრულებით
არა თქმულა—რა. სანთლის ვაჭრობა-
საც თურმე ის ვანაგებდა და ამხედ
თავი გამოიღვა. მაშინა გაზეთშივე

თავის გამართლება, მაგრამ რომ და-
ფიქრდა, ეს ძლიერ საძნელო ასასრუ-
ლებელი შეიქნა. ბოლოს მიჰყო ხე-
ლი ხრიკებ და იჩინებს, რომელსაც
დიდი ხნიდამ ჩვეული იყო. შეთხზა
ყალბი თავის გამართლება სამი იმე-
რეთის გამოჩენილი თავადების სახე-
ლით და სდურთა რედაქციაში. ეს
თავადები გახლავან გარდაცვალებულ-
ნი დიდი ხნით მ. წერეთელი, მ. წუ-
ლუკიძე და ცოცხალი, მაგრამ არა
მკითხველი არც ერთი ვაზეთისა, ს.
აბაშიძე...

ეს პატივცემული დეკანოზი ჩაუ-
უძვრა პირში ამ თავადებს და მკედრე-
ბი გაზეთში აალაპარაკა და პოლემი-
კა გამართინა! თავის თავი კი ზე-
ცამდის ააყვანიდა ქებით! რედაქციამ
რა იცოდა თუ ეს დეკანოზის ხრიკე-
ბი იყო. პატივი დასდვა ამ სამი თავა-
დების გვარს და დაბეჭდა თავის გა-
ზეთში. (იხილეთ Церк. Общ. Вѣст.
№ 120 188 წ.)

ეს ამბავი შეიტყო იმ სოფლის
მღვდელმა, რომელიც წერილებს
ჰგზავნიდა გაზეთში და მისცა შესაფე-
რი პასუხი ამ დეკანოზს, გამოუცხადა
რედაქტორს, რომ ის თავადები, რომ-
მელთაც გაუგზავნეს მას წერილი ამ
მღვდლის წერილების წინააღმდეგ,
მკედრები არიანო. რედაქტორი უც-
დის დღესაც ამ თავადების პასუხს,
მაგრამ მეტი შენი მტერი ნუ არი,
რაც მათ პასუხი არ მისცენ საიქიო-
დამ!.. ამხედ უმეტესად გაჯავრდა
ეს ჩვენი დეკანოზი. ბოლოს მიჰყო
ხელი ისევე დაბეზლებით ხელ მოუ-
წერელ წერილების წერას და აქეთ-
იქით გზავნას. წერილებში გამოიყუ-
ნა ავტორად იმ წერილებისა ერთი
სოფლის მღვდელი, რომელზედაც
აილო ეჭვი, ცუდის საქმის მომქმე-
დად და ითხოვდა აღმინისტრაციული
წესით გარდაესახლებინათ სხვა ეპარ-
ხიაში!

მოდო და გამოუნდი თქვენ, მამაო
დეკანოზო, ამისანა ვაჟბატონებს!
მოდო და სახელი და გვარი მოაწე-
რე ამისანა ბატონების გასაკიცხვე
კორრესპონდენტებზე!.. თუ ამის-
თანა საქმეს ჩაიდენს ორჯერ-სამჯერ
ნაკურთხი დეკანოზი, რას იზამს სა-
ხორციელო პირი გამკიცხველ კორრეს-
პონდენტების წინააღმდეგს. რომელი
კანონი დაიფარავს მათ ამ ვაჟბატო-
ნებისაგან?

აი, რა მიზეზების წყალობით,
იფარვენ ხან-დის-ხან თავს კორრეს-
პონდენტები...

რაიცა შეეხება მას, რომ უსა-
ფუძვლოთ პრაფერი არა გამომი-
თქვამს—რა ჩემს კორრესპონდენტიაში,
ამას ეხლა დავიმტკიცებთ.

იმაში, რომ დებუტატებმა ორ-გზის
განაცხადეს სურვილი სოხორის წი-
ნაზე ქ. მუთაისში სემინარიის დაარ-
სებისა მამა დეკანოზი და მისი საბ-
ლალოჩინოს ზოგიერთი მღვდლები
ხედვენ სიყალბეს, თავის უფლებათა
აღმატებას და მათი აღმორჩეულ
მღვდლების ჩაუგდებლობას... დებუ-
ტატებს ირჩევენ მღვდლები. ათი

კრებული ირჩევენ ერთ დებუტატს.
ამათ უფლება ეძლევათ იქონიონ
მსჯელობა სასწავლებლის გაუმჯო-
ბესობაზე! ეძლევათ უფლება იქო-
ნიონ მსჯელობა თავის გაუმჯობე-
სობის შესახებ საქმეზედაცა და
სამღვდლოების შეილების განათ-
ლებაზედაც. დებუტატებმა იბრვეს
კარგი ღრობ: ყრილობის ღრობს მოი-
ლაპარაკეს, ყრილობას გარეშე, და
შუშინდეს სინოდს სთხოვეს სემი-
ნარიის დაარსება ქ. მუთაისში და
დახმარებაც ფულით, როგორც სა-
ეკლესიო ხაზინიდან, ვერეთვე იმ
ფულებიდან, რომელიც სინოდის
გამგებობაში არის.

1872 წ. კი სხვა საგნებსა და
გარდაწყვეტილებათა შორის იყო
გარდაწყვეტილი მუთაისში სემინა-
რიის დაარსებისათვის ფულის შეკრე-
ბა ყოველ წლივ. მა ყურნალი
დამტკიცებული იყო მისს ყოველად
უხამღვდლოების იმერეთის ეპისკო-
პოსის ბაბრიელის-მიერ და მრთელმა
ეპარხიის მღვდლებმა იციან და კი-
დეც გროვდება ყოველ წელს ფული
სემინარიის დასაარსებლად.

ეს სრულებით პირველი გაგონება
არ არის მღვდლებისათვის. მაგრამ,
საუბედუროთ, მამა დეკანოზის ბამრე-
კელოვის საბლალოჩინოს ზოგიერთი
მღვდლებისთვის სწორეთ პირველი
გაგონება ყოფილა და თვით მამა
დეკანოზისათვისაც! მაგრამ აქ გასა-
კვირველი არა არის—რა.

ქალაქის მღვდლები, როგორც აქ
ჩვენში, ისე, საუბედუროთ, ყველგან
მარტო ბატონობას სურვობენ. სოფ-
ლის მღვდელს უყურებენ ისე, რო-
გორც აფიცერი სალდათს. იმათზედ
აქვსთ მიქცეული ყურადღება, რომ
რაც შეიძლება, ბევრი თანამდებობა
და ჯამაგირი იმოვონ. ამასთან ცდი-
ლობენ, რომ ეპარხიის სამღვდლოე-
ბა თავის თავს-მჯდომარეთ ირჩევენ
შეკრებილებზე. სასწავლებლებზე და
მღვდლების შეილების განათლებაზე
იმდენს ზრუნვენ, რამდენს მე და
შენ, მეითხველო, ვზრუნავთ ჩინეთის
იმპერიაზე. შეიტყეს კარკად სოფლის
მღვდლებმა ქალაქის მღვდლების და
დეკანოზების ხასიათი და უკუ-იქცენ
მათგან: როგორც აქ თითქმის ისე
ყველგან სოფლის მღვდლები აღარ
ირჩევენ მათ თავის თავს-მჯდომარეთ
და არცხევი, თანამდებობაზედ. ნაც-
ვლად სარგებლობის მოტანისა ამ
პატივცემულმა მამებმა, თითონ დაუწ-
ყეს სასწავლებელს ფულის გლეჯა
სხვა-და-სხვა ხერხებით. ჩვენ ვიცით
ერთი დეკანოზი, რომელმაც ოთხ
სადუქნე ოთახში სასწავლებელს გა-
მართვა ქირათ სამს წელს თითქმის
ორი ათასი მანეთი, როდესაც იმის-
თანა ოთახები, და უკეთესიც, შეიძ-
ლებოდა გავეყვებინა კაცს ამ ფუ-
ლით სასწავლებლის გვერდზედ.

ქალაქის მღვდლებმა და განსაკუთ-
რებით სობორის კრებულმა მანც
მშვენიერი მაგალითი უჩვენეს სოფ-
ლის მღვდლებს. სასწავლებელი 1867
წლიდამ მღვდლებს დაწვა კისერზე

შესანახავთ. 1868 წლიდამ ყოველ
სოფლის მღვდელს დაეწვა გადასახადი
სასწავლებლისა, ქვეს მას შეიღო
სასწავლებელში თუ არა, მანც.
1868 წლიდამ 1874 წლამდე მუ-
თაისის სობორის კრებული თავის
საკუთრებიდამ არ იხდიდა არც ერთ
კავიკს სასწავლებლის შესანახავად
და თავის შეილებს სოფლის მღვდლი-
ბის შემოტანილი ფულებით ზრდიდა
სასწავლებელში.

ამაზე მეტი უკან ჩამორჩენა იქნება.
ამხედ მეტი გულ-გრილობა სწავლის
საქმეზე იქნება? საქმეს როდი დაბ-
რკობებს, ერთი ორი მღვდელი თქვე-
ნის ანუ სხვა პირის ჩაგონებით უთან-
ხმო რომ დარჩე, სემინარიის გახსნაზე
და ისიც საბლალოჩინო კრებაზე. საქ-
მე დებუტატების გარდაწყვეტილებაზე
არის დამოკიდებული. ამ ღრობს მუთა-
ისში შეიკრება ყველა დებუტატები
და ყველა დებუტატები გახდენ თა-
ნაჩმა სამი წლის ჯამაგირის დატო-
ვებაზე სემინარიის დაარსებისათვის.
ამას ან კი რა ლაპარაკი უნდა. მინ
იქნება ისეთი უგზური, სულელი და
გონებით დაბრმავებული, რომ ამ
კეთილ საქმეს არ თანაუგრძნოს?
მაგრამ საქმე რაშია, იცით, მამაო დეკა-
ნოზო? ზოგიერთ დეკანოზებს ძლიერ
გეწყინათ, რომ სოფლის მღვდლები,
დებუტატები პირველათ მათთან არ
გამოცხადენ და მათი ლოცვა-კურ-
თხვის მიუღებლად საქმეს შეუდგენ
და გარდაწყვიტეს ამისთანა კეთილი
საქმე. მეორეს მრით საქმე იმა-
შია, რომ მათ შეილები აღარ
ჰყავთ გამოსახდელი სემინარიაში და
რისთვის გარდაიხადონ ფულები.
მლონდ მათ ჯიბეს ნუ მოაკლდება,
და სასწავლებელიც რომ დაიკეტოს,
მანც არ ენაღვლებათ?..

მაგრამ, სამწუხაროდ, ყოფილან,
არიან და იქნებიან მრავალი პირნი,
რომელთაც ძლიერ უყვართ ბნე-
ლეთი... მოფილან, არიან და იქნე-
ბიან მრავალი, რომელთა შეუტყო-
ბლად თუ რამე კეთილი საქმე მოხდა,
სულით და გულით ცდილობენ მის
მოშლას და დაბრკოლებას. ისინი თავის
გულის-წადილის შესასრულებლად
არაფერს არ ზოგვენ, არც დანოსებს
და არც სხვა კაცის შემარცხველ
მოქმედებას, მაგრამ, იმედი გვაქვს
ღმერთი მოგვაშორებს ამისანა პირებს
მალე.

სხვა მამა დეკანოზის იოანე ბამ-
რეკელოვის ნალაპარაკებზე არა ვსთვლი
საქიროდ ვილაპარაკოდ რამე.

№ № და არა X X.

ნარკვი

ინგლისში ჩამოუსხამთ ჭიქის ასაკუი,
როგორც გამოუგვეყვიათ, ჭიქის ასაკუი
და საზოგადოდ ჭიქა უფრო წმინდა,
მტკიცე და მაგარი გამოდგება, მისამ
დასახჩენი ღვთოხუი, და ამიტომაც
ფსკეს და სესკეს უფრო უძლებს.

* *

ინგლისის მმართველობას შეუგვეთია
მოსკლე წმინტანგისათვის ერთი უზარ-

